

Latweefchu Urwifes.

Ur augstas Gewefchanaß = Kummissiones fiauu un nowehlefchana.

Nr. II. Zettortdeenâ I6tâ Merza 1833.

Par firgu-sohbeem rudfôs, kahdas flimmibas no teem zekahs, un ka tahs dseedinajamas.

Par scho leetu ihpafchas pawehlefchanaß un pamahzifchanaß pehz gudru fungu un augftu dakteru padohma no Pehterburges augftahm teefahm irr îslaitas, fo faweem laffitajeem arri gribbam îsteift.

Daschâ Kreewu = walffs widdû îgahjuschâ aukftâ un flapjâ waffarâ labbiba ne ween lahgi ne eenahze, bet arri pawiffam dandf tâ faukti firgu-sohbi un lahtsch-aufas rudfôs atraddahs. Za maife, kas no tahdeem milteem tohp zepta, naw tâ kâ zitta, wianna newarr ruhgt, ne-eet spehâ, un fahde weffelibai, tapehz ka to fungi newarr sawahriht. Zo redseja Nifchegorodes un Kostromas gubernementê, fur no tahdas maifes daschôs zeemôs starp femneekem sawada nifna flimmiba zehlehs, fo par Kribel-flimmibu nofauz. Ka laudis no tahs flimmibas îsfargatohs, tur tappe pawehlehts: 1) femmes pollizes teefahm buhs par to gahdaht, ka femneki rudfus ne-eenahfus ne falassa, nedf no tahdeem rudseem leek miltus malt. 2) Za rudfôs firgu-sohbus jeb lahtsch-aufas manna, tad tee flaidri jaistihro pirms tohs us sudmallahm wedd; to warr darriht zaur weenfahrtigu wehtifchana rija, jeb zaur îsmasgashanu feetâ; wehtifchana firgu-sohbi un lahtsch-aufas weeglas buhdamaß klahtaki pee wehtifaju friht; kad feetâ masga, tahs uhdem par wirfu peld, un tâ tahs no labbeem graudeem jo weegli warr îschfirt. 3) Zo tâ tihritu labbibu buhs labbi schahweht. 4) Maifi, kas nuhle tikkai zepta un wehl karsta irr, nebuhs ehft, un ne maifi ween, bet turklast arri zittu ehdamu, kâ meeschu-, ausu- un grikku-putru bruhfeht. Dakteri irr noprattifchi, ka ta maife teem, kas arri zittu barribu nemm, tik lohti neffahde. 5) Kad ta Kribel-flimmiba kahdâ zeemâ rahdahs un kad nomanna, ka ta no tahs neweffeligas maifes zehlfes, tad buhs tahm femmes teefahm gahdaht, ka tee laudis labbaku barribu dabbu; rudfus, fur firgu-sohbi klahht, nebuhs lift malt, pirms tee îstihriti irr; un no netihritas labbibas nebuhs nei maifi zept, nedf brandwihnu dedfinaht, nedf kwaffi (Kreewu dserramu) taifihht, tapehz ka weffelibai fahde. 6) Kad fchi flimmiba fur rahdahs, tad buhs par to, un fo pee tahs lectas darrijschi, tudat tai augftai teefai, fo wahzifft: „Ministerium des Innern“ fauz, sinnu doht.

Mahziba, kâ to Kribel-flimmibu, kas no tahdas maifes nahf, kas no ne eenahfuschas jeb ar firgu-sohbeem fajauktas labbibas zekahs, warr pasihht.

Schi flimmiba rahdahs wiffuwairak ruddeni, kad waffarâ dsesfrs un leetus-lais bijs. Teem flimmeem galwa reibst, ruhj un fahp, karstums zekahs muggurâ, teem leelas flahpes, spaidf kruhtis, un tâ kâ neefums appafsch ahdas, itt ka tur fludras tezzetu jeb ugguns-dsifsteeles nokristu. Pehz tam driht kahjas un rohkas, azzis, waigs un kalls no leelahm fahpehm tohp sawilktas, kas gan mittejahs gan atkal no jauna uenahf. Rahjas un rohkas arri daudsreis eefahrt. Turklast arri zitteem nelahga firds un wemfchana, wehdera fahpes un zaurais, ar fo daschreis tahripi un gluhdums îseet, un kad mas pakustahs, dwaifcha willfchana gruhtha un apgibfchana gaddahs. Zitteem nemas negribbahs ehft, zitti atkal tik îsfalkufchi, ka nemas newarr pee-ehstees. Pehz 8 lihds 10 deenahm flimmais tohp wahjaks, gruhstfirdigs, fahf malditees, un ta flimmiba tohp tahda, ka nifns drudfis. Ur scho flimmibu eefirgst jauni ka wezzi laudis, wihri ka feewas.

Mahziba, kâ scho flimmibu warr dseedinaht.

Zas nifnumß, kas no tahs fliktas maifes fur firgu-sohbi un lahtsch-aufas klahht bijufchas jeb kas no ne eenahfuschas labbibas zepta irr, meesâ eenahzis, ja-îdsenn ahra, un tapehz flimmam flimmibas eefahkumâ wemfchanaß fahles jadohd, zil winnam pehz sawa wezzuma un spehka wajag; un pehz tahm kummelifchu, jeb

Kruhsu = mehteru, jeb pellaſchku, jeb biſchu = ſahles un ſalwiju tehja jadohd. Dhtrâ jeb trefchâ deenâ bakterî dohd laiſchamas ſahles, pehz kurrâhu weeglaki tohp; jeb kad tahs negeld, klistîru ar ettiki un ſmarſchu ſahlehm leek.

Sahles, kas to dſihflu ſawillſchânu remde un ſlimmu ſpehzina, irr lohti waijadſigas, ka kamperis un ruhktas ſaknes, kâ kalwju = ſaknes un wehl zittas. Affini laiſt, ne ko ne lihds; bet ja ſpedums kruhtis un galwâ ſtiprâ, tad gan derr, dehles ais auſim peelikt. Zaur maſgaſchânu pirti arri dſihflu ſawillſchâna paleek labbaka. Tahs meefas arri warr eerihweht ar kamperi, ar ettiki jeb ſiltu elji. Us tahim wahtim kas us kahjahm un rohkahim zekahs elje ar waſku jauſleek. Dſerramu wajaga teem ſlimmeem ſtahbu; labbu Kreewu = kwaffu ar kruhsu-mehterehm, wahritu bruhkleuu ſullu (Saft) ar uhdeni, jeb tîru uhdeni ar ettiki.

Bet wiſſas ſchahs ſahles daudsreif neko nelihds, ja ſlimmais tahs neweffeligas maifes weetâ nedabbu labbaku un zittu weffeligu ehdeenu, kâ gallu, daſchadu putru, kartuppeus, kahpoſtus un zittus dahrfa = auglus un ſaknes.

Weena Latweefcha dohmas par brihwibas buhſchânu.

Es eſinu ſchurp un turp ſtarp muhſu laudim ſtaigadams no zitteem tahdu wallobu dſirdejis: Dſimtâ buhſchânâ eſſoht ſemneekem labbaki bijis, ne ka taggad. Zebſchu nu gan newarru tizzeht, ka tee kas tâ runna, arri pateeki tâ ſawâ ſirdi dohma un tohs wezzus laikus kahro, tatschu man ſirds par tahdeem wahrdeem ſahpe, un es apnehmohs mannas dohmas par to lectu ſarakſtiht.

Brihweſtiba, tas irr, ta walſa appakſch labbeem liſkumeem meerigi dſihwoht, ſawas kahrtas darbus taiſni paſtrahdaht, un no neweena pahribu zeest — ta irr ta dahrgaka laiſziga man-ta, un mums ihpaſchi zaur muhſu nelaika, augſti mihleta Keiſera deewabihjaſchânu un zilweku mihleſtibu, un muhſu fungu laipnibu nowehleta.

Taggad ſtahwam appakſch labbeem, taiſneem liſkumeem. Liſkums ne uſluhko zilweka augſtibu jeb ſemmibu, bet tas dohd fungam uu kalpam, irweenam ſawu teeſu un taiſnibu.

Nu es Latweets eſinu kâ zits zilweks. Es zellu ſawu kuntraktu un derribu; kad to peepildu, tad eſinu es meerâ, un neweens warr manni kaitinaht; kad to nepeepildu, tad zeefchu zaur ſawu paſchu wainu, tapatt kâ zits. Newarru es weenâ weetâ dſihwoht, liſkums rahda, kâ warru zittâ kluht.

Mums irr paſcheem ſawas teeſas. Tee kas pehz liſkumeem muhs walda un mums teeſu

ſpreech, irr muhſu brahli, irr no muhſu kahrtas, un ne no kahdas ſweſchas tautas.

Brihwam zilwekam irr ſawahds labbums, un arri ſawahds gruhtums. Jo ſinnams, bes gruh-tibahm arri brihws zilweks, ir neweens zilweks newarr buht. Zittahrt bijam kâ nejhga behrni kas no ſaweem tehweem tappe wadditi. Nu, kad pee brihweſtibas eſſam uſauguſchi, nu mums arri buhs paſcheem redſeht, paſcheem gahdaht, paſcheem ſawu zellu atraſt. Wehrgam fungs dohd maiſi; brihwam paſcham jagahda. Wehrgs tohp ſargahts zaur fungu gudribu; brihwam paſcham ta gudriba jamekle. Kad muhſu kahjas wehl ſtraipele un mehſ kluhpam, ta muhſu paſchu waina.

Wiſs labbums paſaulê eet pamaſitin ſawu zellu us preekſchu. Iſkatra jauna eetaiſſchâna tiſſikai tad par labbu irr, kad zilweki to ſkaidri iſmahzahs un ar tahs apraddahs un eepaſiſtahn. Lehneem ſohleem, pamaſam, par gruh-tu zellu, daſchreis kluhpdams zilweks panahkt ſawu mehrku. Brihwiba tatschu wehl muhſu behrneem ſelta = auglus neſſihs, ja mehſ paſchi tohs newarreſim peedsihwoht.

Brihweſtibas labbumu newarr panahkt bes brihweſtibas tiſkumeem. Brihweſtibas tiſkumi irr gudriba, mahziba, taiſna gohdiga ſirds un prahtiga dſihwoſchâna. Kad eekſch tahs brihwibas wehl labbi ne = eet, tad mums gan tee brihwibas tiſkumi wehl ne buhs. Tas liſkums gan irr labs, bet tas zilweks naw arween labs.

No tahs zilwezigas wahjibas peelihp tam likkumam arri kahda waina. Tapehz nesuhdsees par to buhschanu, bet par to fliktu walfoschanu tahs buhschanas.

Peeaugi brihwibas tikkumds; peeaugi gudribā, labbās mahzibās, sapraschanā un firds-taisuibā; islassi par likkumū fargatajeem, par teefas wihreem, ne tohs kas leeli runnataji un tā faukti gudrineeki, bet tohs kas us to ween luhko kas Deewam patihkams un zilwekeem par labbu; lai gohda prahis tawa pascha kahjas stipriina weenumehr bes leekahm dohnahm us taisnu likkumu zellu staigah — tad tu tahs brihwestibas selta auglus baudisi, un tohs wezus laikus newehlesees.

Bleh diba nomaita patti to, kas to darra.

Trihs zella laudis atradde us zellu leelu mantu, ko tee sawā starpā isballija. Sarunnajuschees, ko tee nu ar sawu baggatibu buhschoht darriht, aisuhsta tee to jaunaku us pilsehtu, lai barribu pehrf. Schis eet, un dohma us zellu buhdams: Nu esnu baggats; bet jo wairak baggats buhtu, kad weens pats to mantu buhtu atraddis. Ko darrischu, ka wissu warretu rohka dabbuht? Gan sinnu ko darrischu. To barribu ko pirkshu samaisichu ar nahwigahm sahlehm; pahrnahjis fazzischu, ka jau esnu maltiti turrejis; manni beedri ehdihs, nomirs un man paliks wissa manta.

Tee divi ohtri, kas bij pakkal palikkufchi, atkal tahda wihse sarunnajahs: Kalabb tam jauneklīm, kas aisgahje, to treschu mantas dallu pamettikim? Mums ta labbaki derrehs. Lai winsch tikkat pahrnahf, mehš effam stiprafi, un mums irr aschi naschi.

Jauneklis pahrnahf ar sawu nahwigu ehdeenu. Winna beedri to nokauj; pehz tee ehd no ta ehdeena, ko tas atnessis, nomirst no ta gipta, un ta manta nepalikfe neweenam.

Teefas fluddinafchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis 1c. 1c. 1c., tohp no Brambergas pagasta teefas wiffi parradu desweji ta Brambergas muischas fainneeka Slaweru Janna, kas parradu, nespehziabas eeksch klausifchanas un fliktas mahju kohpschanas dehl no sawas muischas waldifchanas apfuhdsehts un tapehz appafsch kurratera likts irr, usfaukti: sew eeksch to starpu no 6 neddelahm, pee saudeschanas tahs teefas, schē peeteiktees.

Islaisis ar Bramberges pagasta teefas appafsch-rakstu un sehgeles, tanni 24ta Webruara 1833. 2
(S. W.) F. Maiffel, peeschdetais.
(Nr. 43.) Janischewsky, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis 1c. 1c. 1c., tohp no Gulbenes pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee teem fainneekem Rakstu Sihmanna un Puzjelu Mattifsa buhtu, kurri sawas mahjas inwentariuma trahkuma un nespehziabas labbad atdewufchi un par kurru mantahm zaur schihs deenas spreeduma konkurse nolikta, usazinati, pee saudeschanas sawas teefas eeksch to starpu no 8 neddelahm un wisewehlaki lihds to 22tru Aprila f. g., kas par to weenigu un isflehdofamu terminu noliktš tappis, pee schihs pagasta teefas peeteiktees un tad to sagaidiht, kas pehz likkumeem spreesis taps.

Gulbenes pagasta teefa 26ta Webruara 1833. 3
(S. W.) ††† Birsel Mikkel, pagasta wezzakais.
(Nr. 2.) Carl Friedr. Thormann, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas pee tahs atstahstas mantas to nomirruschu Uggahles fainneeku Bohstu Janna un P. Kauliau Prizza buhtu, tohp usazinati, wisewehlaki lihds 22tra Aprila f. g., kas tas weenigais un isflehgschanas termihus buhs, pehz kurra neweens wairs klausibts ne taps, pee Uggahles pagasta teefas tadehl peeteiktees.

Uggahles pagasta teefa 1wa Merza 1833. 3
††† Pohge Didschie, pagasta wezzakais.
C. Freiberg, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee ta, eeksch Lambertmuischas Lihbeeschu mahjahm nomirruscha fainneeka Lihbeeschu Krijscha un winna see-

was Madde's buhtu, tohy no Lambertmuischas pagasta teefas aizinati, wifschwelaki lihds 15tu deenu fullumehnescha f. g. ar fawahm taifnahm parahdischanahm pee schihs teefas peeteiftees, kas ka tas beidsamais termihns pee dallifchanas tahs alliffufchas mantas nolifts irr.

Lambertmuischas pagasta teefa tanni 18ta Webruara 1833. I

††† Puffe Mikkel, paaasta wezzakais. (Nr. 13.) G. W. Klementz, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

No Wezs un Jaunfaules pagasta teefas tohy wiffi tee, kam kahdas prassifchanas ar taifnahm parahdischanahm no ta Wezsfaules fainneeka Kurselenu Gedberta un Jaunfaules fainneeka Mescheleifchu Pupscha Mikkela buhtu, kas sawas mahjas inwentariuma truhkuma un nespehziabas dehl atdewufchi, usazinati, lai lihds 7tu Aprila mehnescha f. g. pee schihs pagasta teefas peeteizahs un sagaida, kas pehz lfkumeem spreesfs taps.

Wezsfaules pagasta teefa 26ta Webruara 1833. I

(G. W.) Punnen Krist, pagasta wezzakais. (Nr. 14.) J. Koufset, pagasta teefas ffrihweris.

Zittas flubbinafchanas.

Tas pee Krohna Wallgables muischas peederrigs kroggs un 34 flauzamas gohweis tai pascha muischa no Jahneem 1833 wairakfohladamam us renti isdohdamas. Tee termihni irr nolifti us 13to un 14to Merza f. g. Kam patifschana, lai ar drohschahm apgalwofchanahm tannis tohyga termihnds Matkulles pagasta teefas ruhme Sahbeles meesta, fur skaidrakas sinnas warr dabbut, peeteizahs.

Krohna Wallgables muischa, 21ma Webruara 1833. I

* * *

Kad tas Trappesmuischas fainneeks Rihfe Mahrtinsch dehl nespehchanas sawas mahju kohpschanas schein uskeizis, un lihds schim wehl neweens preeksch usnemfchanu to ppreminnetu mahju atraddees, tad tohy scheinu wiffi tee, kam patifschana tahs mahjas usnemt un kas preeksch mahju kohpschanas derrigi buhtu, usazinati, wifschwelaki 3 neddelas preeksch Turgu deenas, prohti lihds 1mu Aprila f. g. pee Trappes muischas waldischanas peeteiftees, fur wiini to skaidratu sinnaht dabbut.

G. Grosse.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihge tanni 6ta Merza 1833.

	Sudraba nauda.			Sudraba nauda.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 6 1/2 kap. papihru naudas gelbeja	I	—	I pohds fannepu	I	—
5 — papihru naudas	I	37	I — linnu labbakas surtes — —	2	—
I jauns dahlberis	I	32	I — — flitakas surtes — —	1	70
I puhres rudsu	I	20	I — tabaka	—	60
I — kweefchu	I	80	I — bselses	—	65
I — meefchu	I	—	I — sweesta	2	35
I — meefchu = putraimu — —	I	50	I muzza filku, preefchu muzza — —	6	25
I — anfu	—	65	I — — wihfchnu muzza — —	6	50
I — kweefchu = miltu	2	35	I — farkanas fahls	6	—
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	I	60	I — rupjas leddainas fahls — —	5	—
I — rupju rudsu = miltu — —	I	25	I — rupjas baltas fahls — —	4	50
I — firnu	I	50	I — smalkas fahls	4	15
I — linnu = sehklas	2	75	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weena malfu.		
I — fannepu = sehklas	I	10			
I — fimmennu	5	—			

B r i h w d r i f f e h t.

No juhrmallas = gubernementu augstas waldischanas puffes: J. D. Braunschweig, grahmatu pahrlufkotais. No. 229.